

FOR AT DERE SKAL TRO

Johannes kapittel 10

For at dere SKAL TRO

Bibelgruppeopplegg over
Johannesevangeliet 1–12

VEGARD F. SOLTVEIT

Utgitt på Sambåndet forlag i samarbeid med
Den norske Israelsmisjon og ImF-UNG

Jeg er porten

I de første versene presenterer Jesus seg som porten. Jesus poengterer at det kun er gjennom ham det er frelse. De som kommer og tilbyr frelse uten at det er i Jesu navn, er etter dette premisset løgnere og falske. Om vi leser lignelsen i sammenheng med kapittel 9, kan vi tenke oss at Jesus refererer til den blinde/seende. Folket lagde motsetning mellom Moses og Jesus, og ville ha et synagogesamfunn uten Jesus. Det samfunnet de kunne tilby var sikkert fint og flott på mange måter, menneskelig sett, men det var uten Jesus. Dermed kunne det aldri føre til frelse og fred med Gud.

Jesus vektlegger at de som er hans, kjenner hans stemme. Den blinde mannen blir da den sauene som kjenner portvokterens stemme. Selv om det kostet ham synagogesamfunnet, skjønte og visste han at han ville ha med Jesus å gjøre. Han måtte – for Jesus var Israels Messias. Jesus skulle være, og er, synagogens hovedperson og hedersgjest. Men de skjønte det ikke.

Jesus bruker også betegnelsen *Jeg er* i denne sammenhengen. Det henspiller på Jesu guddommelighet, og at han er den eneste porten. Skal et menneske ha med Gud å gjøre, må de ha med Jesus å gjøre.

To ulike strategier

Legg merke til **vers 10**. Der sier Jesus noe om «tyvens» strategi. Tyven er Satan. Hans strategi unner ingen noe godt. Jesus sier at det er noe i menneskets natur, slik vi er født, som elsker mørket og mørkets gjerninger (**Joh.3,19-21**). Tyven kan dermed spille på lag med noe som allerede bor i oss. Derfor bli mennesket fristet til å gjøre onde ting, og tyven får røve og herje med oss. Jeg tror at det er en fordel å være observant på fiendens strategi. Det gir oss et forsprang. Vi vet hva han vil, og da kan vi lettere motstå og avsløre hans angrep. Paulus skriver at vår kamp er ikke mot mennesker, men mot makter og myndigheter – ja mot den onde selv (**Ef.6,10.ff**). Vi står i en kamp, og bibelen vil ikke at vi skal være uvitende om det.

På den andre siden sier Jesus noe om sitt ønske for meg og deg; **liv og overflod**. Det er på en måte hans strategi. Han ønsker ikke å gi oss akkurat det vi trenger, slik at vi klarer oss gjennom livet og inn i evigheten. Nei, han ønsker oss et overflodsliv. Et misjonsliv – der vi deler evangeliet med andre. Se kvinnen ved Sykars brønn som eksempel (**Joh.4**).

Den gode hyrde

I denne delen av kapitlet presenterer Jesus seg som *den gode hyrde*. Dette gjør han hos Matteus, Markus og Lukas også. Forskjellen i Johannesevangeliet er at Jesus sier noe indirekte om *dårlige hyrder*. Skal han være den gode, må andre være dårlige. I en jødisk kultur var hyrdeterminologien velkjent. Både fra hverdagslivet og fra GT. I messiasforventingene som var på Jesu tid, må folket ha lengtet etter *den gode hyrde*.

GT-motiv: I en kristen tradisjon forstår vi fort at «hyrden» er Jesus. Det er noe vi er enige om. I en jødisk kultur er hyrdeterminologien mer omfattende. Under følger nå tre/fire forståelser av hyrdebegrepet i GT.

For det **første** er hyrden Gud. Jakob forstår Gud som sin hyrde (**1M.48,15**), og i salmene forstår folket Gud som sin kollektive og personlige hyrde (**Salme 23, 79,13 og 100,3**). Det er Gud som har utvalgt dem og beskytter dem. Slik en hyrde beskytter sauene for farer.

For det **andre** er kong David satt til hyrde over Israel (**2.Sam.5,2**). Slik skulle kongene etter David også være hyrder for folket. Kongen skulle være en god leder for folket. Han skulle verne dem mot farer. Samtidig er det religiøse lederskapet også hyrder, i den forstand at de skulle lede folket til Gud og forvalte gudstjenestelivet.

For det **tredje** er det en sterk hyrdeterminologi rundt Messias. Flere av profetene forteller om en hyrde Gud skal reise opp. Han skal være en hyrde som David, og samle folket til Gud. Ikke bare Israel, men alle folkeslag. (Bl.a. **Esek.34,23, Esek.37,24, Jes.40,11**).

Dårlige hyrder

GT skriver også om *dårlige hyrder*. Det er konger i Israel/Juda som ikke fulgte Herren, og det religiøse lederskapet som ledet folket bort fra Herren. **Jeremia 23** inneholder sterke domsord mot slike dårlige hyrder. **Sakarja 11** og **Esek.34** skriver om noe av det samme. Kjentegnet er at den dårlige hyrden tenker mer på seg selv, enn på folket og Gud.

Jeremia lover at en dag skal Gud samle sauene igjen (**Jer.23,4-8**), og Ezekiel skriver at Gud skal sette en gjeter over folket (**Esek.34,23**). Johannes evangeliet er skrevet i denne kulturen. Johannes er selv jøde, og kjenner godt til denne hyrdeterminologien. Israel hadde både lest og erfart dårlige hyrder i sin historie, og de levde nok i forventning og lengsel til den dagen da den gode hyrden skulle komme.

I **Joh.10** står Jesus fram og presenterer seg selv som den hyrden GT har talt om. Jesus bruker også betegnelsen «*Jeg er*» i den sammenhengen. Slik presenterer Jesus seg som Gud, som nå er steget ned for å gjete og samle folket. Han er den store kongen, Davids Sønn. Han er Messias, som skal samle alle folk fra alle folkeslag.

Jesus som hyrde

Det er mange ulikheter mellom Jesus som hyrde og menneskelige hyrder. Hyrden i **Johannes 10** er ikke selvopptatt, slik flere av kongene i GT var. Jesus er omtenkksom og selvoppofrende. Den gode hyrde har et personlig kjennskap til sine, og hans sauer har et personlig forhold til han. Det hadde ikke kongene i GT. Jesus er sendt av Far, fordi Gud i himmelen ønsker å samle oss. Han er den gode hyrde, som aktivt ønsker og søker fellesskap med mennesker. Vi

er, som mannen i **Joh.9**, hjelpeløse og blinde av naturen. Jesus kom for å sette oss fri, ved at han selv gav sitt liv for sauene. Ingen tok Jesu liv, han gav det frivillig.

Ingen har større kjærlighet enn den som gir livet for vennene sine (**Joh.15,13**). Slik, og bare slik, kunne mennesker bli frelst for evigheten.

Samtalespørsmål:

- Hvorfor tror du David kan si i Salme 23 at Herren er hans hyrde, og det mangler ham ingenting?
- Hvilke perspektiver for bibellesningen vår gir den jødiske konteksten, som f.eks. hyrdeterminologi?
- Finnes det dårlige hyrder i dag, og hvordan kan vi gjennomskue dem?

Messiaske tegn

Jesu ord skaper igjen splittelse. Dette skjer nå i hvert kapittel. De som tror og de som ikke tror. Forkynnelse skaper noe, og har kraft til å føre folk ut av tyvens hånd – og inn til han som kommer med liv og overflod. Samtidig kan et menneske forherde seg. Det er også en konsekvens av å høre og ikke ta imot, slik det er en konsekvens av å høre og ta imot.

Nå konfronterer folket ham igjen. De vil vite hvem Jesus er, og ha et klart «ja» eller «nei» som svar. Dette har forundret meg flere ganger, at Jesus ikke bare sier «ja» her. Da hadde ingen trengt å være i tvil. Men jeg blir bare mer og mer overbevist om at Jesu svar er klarere enn et enkelt «ja». For det han gjør, er å vise til de tegnene han gjør, som samsvarer med de mange Messias-profetiene fra GT. Tegnene Jesu gjorde, skal virke tro i oss, slik at vi ser og skjønner hvem Jesus er. Jesus sier det selv, at vi skal «skjønne og innse at Far er i meg og jeg er i far» (**vers 38**).